

Slovo k povzbuzení na neděli 21. června 2020, na 12. neděli v mezidobí...
Biblická čtení: Jer 20,10-13; Ž 69; Řím 5,12-15; Mt 10,26-33

Milé sestry, milí bratři,

dnešní evangelijní úryvek je z 10. kapitoly Matoušova sepsání evangelia, z řeči Pána Ježíše adresované dvanácti apoštolům. Je to řeč, která zaznívá – nebo minimálně v této souvislosti nám ji evangelista Matouš předkládá – bezprostředně po vyvolení a vyslání dvanácti apoštolů do světa. To byl úryvek, který jsme četli minulou nedělí. Pán Ježíš v celé této řeči připravuje apoštoly především na různá protivenství a pronásledování, která budou také oni muset pro evangelium a jeho hlásání snášet. Oni i jejich nástupci.

O snášení protivenství byla i část této řeči, kterou liturgie přeskočila. Začala slovy «hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky» a zněly v ní výroky typu «budou vás vydávat soudům a bičovat v synagogách, budou vás vodit před vladaře a krále kvůli mně». V tomto kontextu zaznívá i dnešní úryvek. Proto ho také předznamenalo dnešní čtení první z proroka Jeremiáše, snad nejpronásledovanějšího ze všech starozákonních proroků, jednoho z předobrazů Krista a všech jeho věrných pronásledovaných pro jeho jméno a pro spravedlnost.

I když jsou tato Kristova slova adresována nejprve Dvanácti a potažmo jejich nástupcům, je jasné, že platí nějak všem, všem následovníkům a následovnicím Pána Ježíše. Nejenže můžeme, ale dokonce máme je nějak vztáhnout i na sebe. Zkusme se proto do nich pozorně zaposlouchat, a to třeba i s tím, že se tentokrát opravdu nezdají být těmi nejjednoduššími na porozumění.

V úryvku byla vícekrát řeč o strachu, o strachování se (řecky *fobein*), to se nedalo přeslechnout. Hned několikrát zaznělo z Kristových úst, čeho se máme a čeho se nemáme bát. «Nebojte se lidí... nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo... nebojte se, máte větší cenu než všichni vrabci... spíše se bojte toho, který může zahubit v pekle duši i tělo». Nejen apoštolům ale i nám tak sám Pán Ježíš říká, čeho se je třeba bát a čeho ne, a také proč.

O strachu se ale při tom dnes relativně často říkává, že něco takového vůbec není z Boha, že strach je dokonce od ďábla, že kdo se bojí, ještě nedošel dokonalosti v lásce: tak se mimo jiné parafrázuje slovo Prvního listu Janova. Křesťan by se přeci neměl bát, zdůrazňuje se. Vždyť už první slovo Vzkříšeného je: «nebojte se, to jsem já, já jsem přemohl svět». A navíc svatý Jan říká, že: «láska (přímo) vyhání strach». Strach je proto často prezentován jako křesťanská nedokonalost, jako něco, co ke křesťanské existenci vlastně vůbec ani nepatří. V každém případě jako něco, co je nezralé, neboť kdo se bojí, ještě nepoznal pořádně Boha a nedošel k dokonalosti v lásce. Strach tak je znamením nepochopení, kým všim je pro nás Kristus, znamením nedostatku víry a důvěry v něj...

To vše je jistě nějak pravda, o tom asi není pochyb. Jenže pochopitelně ještě ne celá.

Strach z toho, že něco či někoho ztratíme, že o něco přijdeme, že něco nedopadne dobře či nám způsobí bolest, a z mnoha dalšího, k našemu životu totiž nějak patří a není to úplně špatně. Strach k nám dokonce nemůže nepatřit. Je totiž součástí naší přirozené nedokonalosti, našeho nedokonalého vidění Boha, naší přirozené neschopnosti mít život a běh světa pevně ve svých rukou, navíc pak naší porušenosti, naší slabosti a hříšnosti. Kdybychom měli Boha stále vidoucí víru a vždy čisté svědomí, možná bychom se báli mnohem méně, možná bychom se ani nemuseli bát, jenže ty nemáme. A tak se také bojíme.

Jediné, co může většinu našich strachů překonat a především je zbavit jejich destruktivní síly je skutečnost, základní skutečnost naší křesťanské víry, že Pán Ježíš je v tom všem s námi.

Pro to všechno, zdá se, ani Pán Ježíš, Boží Syn, který naši nedokonalost nejlépe zná, nezpovídá strach docela. Spíše chce učedníkům – a tím pádem i nám všem – ukázat, čeho se máme opravdu bát: Ne lidí, ne těch, co zabíjejí tělo, a už vůbec ne toho, že by Bůh na nás mohl zapomenout. To nic nás ve skutečnosti, v blízkosti Pána Ježíše neohrožuje. Jediné, čeho se můžeme opravdu bát, je to, že bychom Boha, Pána Ježíše mohli také ztratit. Že bychom

mohli ztratit víru v něj, naději na věčnost a lásku k němu a k lidem. Toho se bát nejen můžeme, ale ve světle dnešního evangelia dokonce i máme...

Je to totiž tak, že podobně jako u přirozených nebezpečí nás strach zpravidla přiměje k větší bdělosti a ostražitosti, k větší péči o to, co bychom nepéčí mohli ztratit, tak je tomu i o strachu ze ztráty Boha. Strach o ztrátu Boha – u sebe i u ostatních – by nás měl vždy probudit k větší péči o jeho přítomnost v našem životě, k dávání času Bohu, ke každodennímu otevírání se jeho milosti, k ochraňování daru víry jako nejdrahocennější perly. K držení se Boha. U sebe i u svých blízkých. Ostatně právě k takovému strachu nás dnes v evangeliu vybídl sám Pán Ježíš: «Spíše se bojte toho, který může zahubit v pekle duši i tělo».

Ztráta víry, naděje a lásky zde na světě a především pak možná ztráta věčnosti jsou totiž opravdu jedinou skutečnou tragédií, která může člověka potkat. Jediné, čeho se máme opravdu bát. Platí totiž, že čím více by byla naše víra živá, naděje skutečnější a láska větší, tím méně bychom se museli čehokoli a kohokoli bát: Byli bychom blízko Pánu Ježíšovi a on by tak mohl být vnímatelně blízko i nám. Jediné, čeho se ale máme vždy bát, je proto jejich ztráta.

To neznamená, nesmí znamenat „zabalení Boha do šátku“ a chránění ho jako nějaké věci, to stejně nejde, ale znamená to být s ním, být mu otevření, kráčet s ním, a tak ho zprostředkovávat i druhým.

V těchto dnech můžeme číst či slyšet první (či už několikáté) pokusy o reflexi toho, co s námi jakožto lidmi udělala současná celosvětová pandemie... Asi příliš brzy. Vždyť ani nevíme, jak se vše bude vyvíjet dál, co ještě přijde, anebo jak to vůbec s tím koronavirem a jeho nebezpečností je. Navíc je otázka, zda relevantní reflexe něčeho tak globálního a mediálního vůbec možná je a vůbec kdy možná bude. Spíše také ne...

To ale asi není naší starostí, aspoň většiny z nás ne. Přinejmenším jedno se ale zdá být i pro všechny nás jasné: Každý z nás v minulých měsících prožil anebo stále prožívá asi i trochu strachu, někdo více, někdo méně. Strachu o své blízké i o mnohé vzdálené, trpící často mnohem více než my. Trochu strachu o spoustu dalších dobrých věcí, které byly a jsou pandemií ohroženy, strachu o sebe, o různé pozemské jistoty. Minimálně část těchto strachů je přinejmenším pochopitelná: zvláště když nám nejde o nás samotné.

Kéž by nás zkušenost strachu minulých měsíců povzbudila se strachovat především o to nejpodstatnější: O Boha v našich životech. Toho nám, nedovolíme-li nikdo a nic vzít nemůže, ani pandemie, ani voda, ani sucho, ani lidé.

Možná právě náš strach – nejen z koronaviru, nemoci, ale z čeho a kohokoli – chce Pán Ježíš přesměrovat, podobně jako u učedníků. Možná i nám říká něco jako: „Nebojte se až tak nemocí, i když jsou zlé, nebojte se až tak toho, co zabije tělo, všeho, co může přijít a přichází, to vše bolí, ničí, někdy i zabije. Já jsem v tom všem s vámi, protože to vše jsem na sebe vzal a naplnil svou přítomností. Bojte se toho, kde nejsem, totiž toho, že byste ztratili mne. Toho se opravdu bojte...“

Kéž bychom pocítili aspoň trochu tohoto pokorného strachu. Kéž by nás přiměl – a činil tak stále znovu a znovu – ke změnám v životě, k „relevantním opatřením“. Obvykle se tomu říká přehodnocení priorit. Kéž by se tak Bůh stal zase i pro nás tím prvním, tím čím dál prvnějším... Pak se opravdu – ani při vší nepopiratelné tíži a nástrahách života, i při vší zlobě, která mezi námi lidmi je, i při všem stresu života – nebudeme muset bát. Aspoň ne strachem paralizujícím, protože nás bude těšit, že to nejpodstatnější, Boha, máme, byl nám nezaslouženě dán... A tak také budeme moci být otevřenější i druhým lidem, všem ostatním, protože se jich nebudeme muset bát.